

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 168 (22138)

2020-рэ ильес

Гъубдж

ЮНЫГЬОМ и 22-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикі къебархэр

тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Зэо гъогухэм шыухэр арэклих

Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэр ильес 75-рэ зэрэхъугъэм тегъэпсы-
хъагъеу, дзэ щитхъумрэ шлэжьымрэ я Ильес къыдыхэлъытагъеу зэгъунэгъу шъольыр
заулэмэ яшухэр зыхэлэжьэрэ зеклор Юныгьом и 20-м Адыгейм щырагъэжъагъ.

Республикэм икъушхъэльэ чыпіехэу
зэо пхашэхэр зыщикиуагъэхэм, нэ-
мыц-фашистхэр къызыщыизэтирагъеуцо-
гъэ Кавказ къушхъэти зэпрыкыпіехэм

якуре гъогухэм мэфищэ шыухэр ары-
клощтых. «Хъагъэудж куп» зыфиорэ
ансамблэм «Нацдивизион иорэд» къы-
лоэ, шыухэр гъогу техъагъэх.

Адыгейм, Къэбэртэе-Бэлькъарым,
Къэрэшэе-Щэрджэсым, Краснодар кра-
им ялтыкло адыгэхэри, къэзэкъхэри
зеклом хэлажъэх. Пстэумкы ахэр нэб-

гыре 50 фэдиз мэхъух. Ахэр дзэклолхэр
зыщиизэогъэ чыпіехэм ашылаштых, заом
щыфэхыгъэхэм ясаугъэтхэм аклэлты-
рыхъащтых.

— *Обществэу «Шыу Хасэмрэ»
общественнэ движениеу «Ады-
гэ Хасэмрэ» аш фэдэ Йофхъаб-
зэм кІэндакло зэрэфхъугъэхэр
ишуиэ афэсэши. Гъогу мафэ
техъанхэу сафэльяло!* — къы-
лагъ Адыгейм и Лышхъэ.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм ия 54-рэ зэхэсигьо 2020-рэ ильэсиг 1оныгъом и 23-м щыгъэшт.

Зэхэсигьом зыщахэпльэшт йофыгъо хэм мыш кыкылтыклохэрэр ахагъехва-гъэх: законопроектхэу «Адыгэ Республиком и Закону «Бюджет йофыр Адыгэ Республикэм зэрэшгъэпсыгъэм ехыллагъ» зыфилорэм ия 19-рэ статья ия 3-рэ лахь зэхъокынгъэ фэшыгъэнэм фэгъехыгъэм», «Адыгэ Республикэм и Закону «2020-рэ ильэсигкэ ыкни 2021-рэ, 2022-рэ ильэсхэм ячэзыу пальэкэ

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехыллагъ» зыфилорэм ия 12-рэ статья зэхъокынгъэ фэшыгъэнэм фэгъехыгъэм» апэрэу ахэпльэгъэнэр ыкни нэмык йофыгъохэр.

Зэхэсигьор сыхьатыр 10-мрагъэжьэшт.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ*

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2020-рэ ильэсиг ия II-рэ мэзищ рүпсэунхэмкэ ахьщэ анахь маклэр зыфэдизыгъэр гээнэфэгъэнэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм и Закону «Рүпсэунхэмкэ ахьщэ анахь маклэр Адыгэ Республикэм зыфэдизым ехыллагъ» зыфилорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо еши:

1. 2020-рэ ильэсиг ия II-рэ мэзищ рүпсэунхэмкэ ахьщэ анахь маклэр мыш фэдизыгъэу гээнэфэгъэнэу:

1) нэбгырэ тельтийтэу – сомэ 9779-рэ;
2) Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэр социальнэ-демографие куп шхъаэхэмкэ зэтэутыгъэу:

a) йоф зышэхэрэм апае – сомэ 10404-рэ;
b) пенсионерхэм апае – сомэ 7981-рэ;
в) кълэццыклохэм апае – сомэ 10060-рэ.

2. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешгэкэ мы унашъом къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрлыгъэр зыгъэцакъю Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, шышхъэйм и 27-рэ, 2020-рэ ильэс N 165

Тыфэрэз!

Культурэм и Унэу къуаджэу Джэджехъаблэ дэтым санитарнэ йофыгъохэм яхыгъэ гумэкыльохэр кыфыкъокыгъагъэх. Ахэр дэгээзыжыгъэнхэм, зыгъэпсэфып! чыпилэу къуаджэм иэр санитарнэ шапхъэхэм адиштэу гээпсыжыгъэнэм афэш хэушхъафыкыгъэ уцхэр зэдгээгъотынхэ фаеу къыталогъагь. Уцмэ атефэрэ сомэ минипшыр Io хэмийлэу къытитыгъ ООО-у «СИНДИКА-АГРО» зыфилорэ хызметшаплэм ишащэу Лылапэ Ибрахимэ, аш лъэшэу тыфэрэз, тхъаугеэпсэу етэо.

Культурэм и Унэу Джэджехъаблэ дэтым иофишишэхэр

Щынэгъончъу гъогур зэрээпышьучищтыр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо автоинспекторхэм Мыекъопэ политехническэ колледжым иволонтерхэр, къэбар жъугъэм иамалхэм ялтыклохэр ягусэхэу лъэсрыклохэм ящынэгъончъагъэ фэфорышээрэ йофтхъабзэ Мыекъуапэ щырагъэклохыгъ.

Йофтхъабзэм изэхэшаклохэм гъогурыклоным хэлажьэхэрэм зэфышытыкэ тэрээ ыкни шхъэ-къэфэнгъэ азыфагу зэрильынхэ фаер агу къагъэкыжыгъ.

Лъэсрыклохэм хэүкъоныгъэу ашыхэрэм ыкни ахэр къахажмынхээзэхэм анаэ тырарагъэдзагъ.

Водителхэм лъэсрыклох къызальэгъукэ къэуцунхэшь, ахэр зэрэблагъэкынхэ фаер apalyagъ. Лъэсрыклохэр гъогум техтанхэм

ыпекэе автомобилыр къызнэсигъэм зыщагъэгъозенэу Ѣит.

Студент-волонтерхэм Мыекъуапэ щыпсэухэрэм ыкни хъакъэу къэкуагъэхэм къафалотагъ телефонхэм, тхъакъумэм иль пкыгъью аш эзредэхэрэм ыкни нэмык гаджетхэм гъогу зэпрыкынным ягъэу екырэр. Лъэсрыклохэм а пкыгъохэр зэрагъэфедэрэм ыпкэ къикыкэ Ѣинагъо къэзытырэ гъогу

хъугъэ-шIэгъабэхэр мэхъух.

Пэшорыгъэшь йофтхъабзэр оклофэ гъогурыклоным ишапхъэхэр тъогогьу 7-рэ лъэсрыклохэм аукъуагъэу полицейскэхэм къыхагъэшыгъ.

Гъогурыклоным ишапхъэхэр зэрхэгъэхэе тхъапхэм нэфынэр къэзытырэ пкыгъохэр ягусэхэу йофтхъабзэм хэлэжьагъэхэм аратыгъэх, зыфэсакъижынхэу аруяагъ.

Нэбгырэ 3847-мэ къахагъэшыгъ

Іоныгъом и 21-м сыхьатыр 10-м ехууллэу зэпахырэ узэу коронавирусыр Адыгэим щыпсэурэ нэбгырэ 3847-мэ къахагъэшыгъ.

Ахэм ачишэу нэбгырэ 508-мэ ялазэх (чэц-зымафэм нэбгырэ 23-рэ хэхъуагъ), хъужсыгъэр — 3308-рэ (чэц-зымафэм 23-рэ хэхъуагъ), зидунаи зыхъожыгъэр нэбгырэ 31-рэ (зи хэхъуагъэн).

НЭБГЫРЭ 3847-рэ РЕСПУБЛИКЭ ИМУНИЦИПАЛИТЕХЭМ АТЕГОЩАГЬЭУ:

- Мыекъуапэ — 1261-рэ,
- Тэхъутэмьыкье районыр — 720-рэ,
- Красногвардейскэ районыр — 457-рэ,
- Мыекъопэ районыр — 348-рэ,
- Адыгэкъалэ — 312-рэ,
- Теуцожь районыр — 303-рэ,
- Коцхъэблэ районыр — 224-рэ,
- Шэуджэн районыр — 123-рэ,
- Джэдже районыр — 99-рэ.

Мэкъумэш хъызмэтыр

Пынджыри Іуахыжы

Адыгеим ичыгулэжхэм гъэтхасэхэм яложын лъагъэкъуватэ. Пстэумкі гектар 102657-у мыгъэ хальхэгъагъэм инахыбэр Іуахыжыгъах.

АР-м мэку-мэшымкіэ и Министерстве Іоныгъом и 21-м тызэршигъэгъозагъэмкіэ, тыгъэгъээ гектар 55069-м щышэу 3900 нылэп къафэнагъэр. Гуртымкіэ лъытагъеу, зы гектарым центнер 21,3-рэ къырахъжы. Гъэрекло джыре фэдэ уахътэм ар 18,8-рэ зэрэхъущтыгъэр. Тыгъэгъээ тонн 108866-рэ къаугъоижыгъах. Ари блэ-кыгъэ ильесым мыш фэдэ иуахътэ ебъапшэмэ, тонн мин 35-м ехъукэ нахъыб.

Къирахъжырэмкіэ мызыгъэгум пэрынгъэр Джеджэ районным ичыгулэжхэм алыгъэр. Ахэм тыгъэгъээ гектар 14163-у ахъыгъагъэм 13214-р хагъэ-кыгъэ, центнер 22,2-рэ, ари

гуртымкіэ лъытагъеу, къирахъ. Чылапхъэ ашыщт натрыфыри зэкі муниципальнэ образованиехэм ашыуахъжы. Пстэумкі гектар 24352-рэ хъущыгъ, 8178-р алохъыгъ. Зы гектарым, гуртымкіэ лъытагъеу, центнер 54,9-рэ къирахъ.

Былымкіс ашыщт натрыфыри зыщыхъальхъэгъагъэр Кошхъблэ, Красногвардейскэ, Джеджэ, Мыеқьюпэ ыкіи Теуцожь районхэр ары. Гектар 1388-рэ хъущтыгъ, аш илохъын аухъыгъ.

Соем иуахыжыни тичыгъулэжхэм гүнэм рафылгъагъ. Пстэумкі гектар 7081-рэ а культурэм рагъэубытыгъагъ, аш щышэу 5457-р алохъыгъах. Гуртымкіэ лъытагъеу, зы гектар-

рым центнер 20,8-рэ къирахъ, тонн 11372-рэ къаугъоижыгъ.

Мыгъэ Адыгеим пындж гектар 9624-рэ щыхальхъагъ. Гъэрекло 8181-рэ ялагъэр. Красногвардейскэ, Тэхъутэмымкье, Шэуджэн районхэр ары мыш анахъеу зыщыпъльхэр, Теуцожь райоными маклэу, гектар 231-рэ, щырапхъыгъ. Зэкі муниципальнэ образованиехэм аш илохъын ашырагъэжъагъ. Гектар 6492-м 1445-рэ хагъэ-кыгъ, гуртымкіэ лъытагъеу, центнер 41,3-рэ къирахъ.

Джаш фэдэу хэтэркі гектар 218-рэ пстэумкі мыгъэ Адыгеим щагъэтысхъэгъагъ. Ар Іуахыжыгъах. Пстэумкі тонн 717-рэ къыхахъыгъ.

тошкэ гектар 64-рэ агъэтысхъэгъагъ, 55,5-р ары лэжкыгъэ къэзитыгъэр. Пстэумкі тонн 717-рэ къыхахъыгъ.

Нашэ, хыирбыйд ыкіи къебжъые зыгъэтысхъэгъагъэр Джеджэ ыкіи Шэуджэн районхэр ары. Пстэумкі гектар 522-рэ

хъущтыгъэх, тонн 2250-рэ къаугъоижыгъах.

Чылапхъэ ашыщт натрыфыри зыщыхъальхъэгъагъэр Кошхъблэ, Красногвардейскэ, Джеджэ, Мыеқьюпэ ыкіи Теуцожь районхэр ары. Пстэумкі гектар 522-рэ

ХҮТ Нэфсэт.

«ЭкоЦентрэм» къеты

Зыщымыгъэнэфэгъэ чыпілэм шыратэкъугъ

Мыеқьюапэ идэкыгъохэм ашыщ къэлэдэсхэм хэкликтекъупэ ашыгъеу шыольыр операторым ар Іуахыжыгъ.

Квадратнэ метрэ 500 фэдиз хъоу пыдзафэхэм арагъэубытыгъагъ. Чыпілэм ижээхэзжэхын фытэгъэпсихъэгъэ техникэ зэфэшхъафхэр рафылгъэхи, зы мафэкі кубометрэ мини 7-м ехъу йащыгъ.

— Хэккын идэшын республикэм ипсөуплэхэм зэклеми ашызэхэтщагъ, зыщымыгъэнэфэгъэ чыпілэм ашныш щыратэкъун ишыкігъэжъэп. Чыпілэшко е лъэшэу зэхэлэшшуагъе горэ жыгъэжъэбэзагъэу, хэккыр бэу зэлүкіагъэмэ, шыольыр операторым лъэу тхылькі зыфэжуюгъэзэн фое. Аш итранспорт къяконыш юншыщт, — къылуагъ ООО-у «ЭкоЦентр» зыфилорэм и Адыгэ шыольыр къутамэ илашэу Алыбэрд Налбый.

Шыгу къэтэгъэкъыжы, чыпілэу зыщымыгъэнэфагъэм хэккыр щизытэкъурэм административнэ шшэдэкъыжь егъэхьыгъэнэу законым къыщидэлъятаагъ. Тазыр къышутырамылъханым ыкіи чыюлсыр шыумышоинным фэш шыольыр операторым зээзгыныгъэ дэшшүшшыныш, шапхъэхэм атетэу пыдзафэхэр լуяжуюгъэшынхэ фое. Интернет нэкубгъоу <https://adygea.clean-rf.ru> зыфилорэм лъэу тхыльыр щыштуын шуульэкъыщт, коммерческэ отдельым ителефонкіэ шыукъитеоми хъущт. Номерыр: 8-918-425-96-22.

Джыри зэ шъугу къэтэгъэкъыжы

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачлэхэм хэккыр зыщыратэкъурэ площадкэхэм унэе автотранспортыр һубгъэуцо зэрэмыхъущтыр мызэу-мытлоу къэтүагъ, джыри зэ шъугу къэтэгъэкъыжы.

Хэккыр йузыщырэ автомашинэхэр якlopленхэ зэра-мытэкирэм къыхэкъыкіэ, контейнерхэр ушъагъэу къанэхэу джыри бэрэ къыхэкъы хъуягъ. Ар Мыеқьюапи, поселкэхэу Яблоновскэми, Инәми бэрэ ашытэгъэуенфы.

Бакхэр игъом умыунэхэмэ, хэккыр щагуми дизы мэхъу. Емыгупшысэу къыпекілэфэгъэ чыпілэм щызгъэуцурэ водительхэр ары аш зымысагъэ хэлъыр. Пыдзафэхэр йузыщыхэрэм тақыкыи 3 — 10 зы площадкэм зэрэлүтихэ фэе палъяу ялэр. Зитранспорт тэрэзэу зымыгъэуцугъэхэм алъыхуухэзэ а графикыри укъуагъэ мэхъу.

— Хэккыр дээзыщырэ транспортыр ымыгъэохунауя автомашинэхэр агъэуцуунхэу зэклеми тяльэу. Хылтэзэшэе автомашинэхэр зэрэнхэр, площадкэм eklopленхэм пae чыпілэшко зэрящыкагъэр къыдэлъятын фое. Нэбгырэ пэлч иакыль аш тыригъафэмэ, тиавтомашинэхэм ижом контейнерхэр къаунэнкыщтых, площадкэхэр къабзэ хъущтых, — къылуагъ Алыбэрд Налбый.

ООО-у «ЭкоЦентр» зыфилорэм и Адыгэ шыольыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

Шъусакъ!

ФГБУ-у «Темир-Кавказ УГМС-м» кызэрритыгъэмкіэ, 2020-рэ ильесым шышхъэум и 22-м кыщегъэжъагъеу шышхъэум и 24-м нэс Адыгэ Республиком ичыпілэ зэфэшхъафхэм машлом зыкыиштэнымкіэ щынэгъошхо ашхъарытыщт.

Машлом мэхъем, къамыл зэхэкъыхъагъэхэм, экономикэм ипсөуальхэм, посуплэхэу тхамыкагъо къызыщыхъун ылъэкъыщт чыпілэхэм аплэлагъэхэм за-къышиштэн ылъэкъыщт.

Ошэ-дэмийшэ тхамыкагъо къэмыхъунымкіэ ыкіи аш нах маклэу зэрар арихынымкіэ ашэн флахэр:

1. Ишыкігъэ амалхэр зэрахъанхэм фэшл Адыгэ Республиком имуниципальнэ образование машлом зыкыиштэн зэрилъэкъыщтим өхыллэгэе къэбарыр предприятиехэм, организациехэм, къэгъэнэжын амалхэр зезыхъэрэ къулыкъухэм ялашхэм альигъэ-лэсигъэнэу.

2. Машлом зыкъымыштэнымкіэ режим гъэнэфагъэ муниципальнэ образованием щыгъэуцугъэнэу.

3. Чыопс мэхъанэ зиэ тхамыкагъохэм къызыдахыхъэрэ дэгъэзыжыгъэнхэм къулыкъу гъэнэфагъэхэр фэхъазырынхэу.

4. Техникэмрэ нэмымкіэ пкыгъохэмрэ афикухэмэ зэгъэшэгъэнэу.

5. Ошэ-дэмийшэ тхамыкагъохэр къэмыхъунхэмкіэ ыкіи аш къыздахыхъэрэ дэгъэзыжыгъэнхэмкіэ планхэм джыри ахэлэжэхынхэу, тхамыкагъо къызыщыхъун ылъэкъыщт чыпілэм оперативнэ купыр нэ-сыним фэхъазырынхэу.

6. Зэрээлъялсыхэрэ, макъэ зэрарагъэлурэ пкыгъохэм язытет ауплэкъунэу.

7. Амалхэр псынкіэу зезыхъэрэ къулыкъухэм, дежурнэ частхэм, диспетчерскэ къулыкъухэм (ГИБДД-м, ОВД-м, ДРСУ-м, РРЭС-м, СМП-м ыкіи нэмымкіхэм) ренэу гусэнгъэ адьрялэнэу.

8. Тхамыкагъо къызыщыхъукъэ, цыфхэр палъя горэ-кэ зыдэшылэнхэ алъэкъыщт пунктхэр хъазырхэмэ ауплэкъунэу.

9. Администрацием иофышлэхэм ЖКХ-м ипсөольшхъаалхэм иоф зэрэшлэрэм чэши, мафи гъунэ ль-фынэу.

10. Муниципальнэ образованиехэм адэсхэм мыкъэбарыр альагъэлэснэинэу.

11. Иофхъабзэу зэрахъагъэхэмкіэ Урысыем и МЧС Адыгэ Республикомкіэ и Гъэорышлэпэ шхъаэлээлэлектрон почтэу cuks01ra@mail.ru зыфилорэмкіэ макъэ рагъэунэу.

Е. А. НАЗАРОВ.

Урысыем и МЧС Адыгэ Республикомкіэ и Гъэорышлэпэ шхъаэлээлэлектрон почтэу cuks01ra@mail.ru зыфилорэмкіэ макъэ рагъэунэу.

Чыфэм ычIыпIэкIэ амыштэжьынэу

Цыфым банкым чыфэ кыIихыгъэу, ар аубытыжын зыхукIэ, узэрэпсэун пльэкIыщт ахьщэ анахь макIэу агъэнэфагъэм фэдиз кыфагъэнэнэу фитыныгъэ етыгъэнэм фэгъэхыгъэ законопроектым Урысые политическэ партиеу «Единая Россия» зыфиорэр кIещакло фэхъугъ.

Аш ифракциеу УФ-м и Къэралыгъо Думэ хэтым ипащэ игуадзэу Андрей Исаевым кызызериагъэмкэ, проектыр хаязыр, Правительствэм къадырьгъаштэнэу щэгүгъых. Ар къотгэту къафэхъумэ, хэбзэихъухэхэр тегущыIэнхэу хальхьашт. Думэм ар щаштэмэ, 2021-рэ ильэсэу къакIорэр кызызихъэкэ куячIэ илэ хъушт.

Законопроектым кызызэрэшьдэлъятаагъэмкэ, цыфым банкым чыфэу кыIихыгъэр фэмтыжъэу, аш иоф хыкуюмыр хаплыи приставхэм тхильхэр аратыгъэхэм, узэрэпсэун пльэкIыщт ахьщэ анахь макIэу къэралыгъом щагъэнэфагъэм фэдиз кыфагъэнэнэу фитыныгъэ яи.

— Непэ, зэпахыре узэу ду-

наир зэлъызыкIугъэм ыпкъ къикIыкIэ цыфхэр кынигъохэм зышаахъэхъэхэл пльеханым, партиеу «Единая Россия» кIещакло зыфхъугъэр игъо дэдэу зэрэштыр нафа, — кызыуагъ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэ игуадзэу Шъэо Аскэр. — А уахтэр зэпстэухэмкIи псынкIагъэп, ау социальнэу мыухумэгъэ цыф купэу, зэкI аугъоигъэр зыгъэ-кIугъэхэмкэ анахьеу кыни хуугъэ. Нэбгырабэ тофшIэн ямыIэу къэнагъ, бизнесим зэригъэкIокIырэм кызыкIагъ, чыфхэм аххэагъэхэр предпринимательхэм къахэкIыгъэх. Арышь, социальнэу мыухумагъэхэм ямызакью, унэе пред-

принимательхэри мы законопроектым кызызэрэхубытэхэрэм мэхъанешхо ил. Ежь-ejkyrэу тофшIэн кызызфэзгэхъыгъэу зязгэхъыгъэхэм япчагыи нахьыбэ хъунышь, ахэри кынихиубытэнхэу тыщэгүгъы.

Шыгу къэдгъэкIыжын, цыфыр зэрэпсэун ылъэкIыщт ахьщэ анахь макIэу фэдиз къэгъэнэгъэнэир шлокI зимыIэ то-

фу зэрэштырм игугъу зышашыгъэр «Единая Россия» шышхъэу мазэм зэхсэсгэйо илагъэр ары. Аш зытегущыIэхэм ыуж, тофшIэнэймкэ, юстициемкэ министерствэхэм, хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу, профсоюз объединенихэм ялыклохэу, субъектхэм япащхэу хэлэжьагъэхэм законопроектыр игъо алтытэгъагъ.

Социальнэ лъэныкъор анахь шъхьаIэ хъунэу

Партиеу «Единая Россия» зыфиорэм ифракциеу УФ-м и Къэралыгъо Думэ хэтым ипащэ игуадзэу, тофшIэнэймкэ, социальнэ политикэмкэ ыкIи ветеранхэм ялофхэмкэ Комитетым хэтэу Андрей Исаевым кызызериагъэмкэ, бжыхъэ зэхэссыгъохэм анахь шъхьаIэу анаэ зыщатырагъэтыштыр къихьашт 2021-рэ ильэсэм ибюджет цыфхэр социальнэу къеухумэгъэнхэм пэхуухьащтым чыпIэ шъхьаIэ щегъэхубытагъэнэир ары.

Финанс тхиль шъхьаIэм штэн мызыгъэгум кызызэри-иштэн зэрэхигъэшыгъэмкэ, цыфхэм ящыIакIэ нахьышум ыльэнэ-къокI эзэхъокIыныгъэхэр фэзышыщт тофхъабзэхэм кIещакло афэхъугъэх. Пэхудзыгъэу тоф

зышIехэрэм яфитыныгъэхэр къеухумэгъэнхэм, лэжьэпкIэ анахь макIэу цыфым къыратырэм зыпари емыIэнэу шыгъэ-ным, ызэгъу уцхэр зэраIаклахъэхэрэ системэр гъэкIэжьыгъэхэм афэхъэхыгъэ гээтэрэз-зыжынхэр тофшIэнэймкэ Кондексым фэшыгъэнхэр ары ахэр зыфэхъыгъэштхэр.

Джащ фэдэу цыфхэм тофшIэнэймэхэр ягъэхъотыгъэнхэмкэ къулыкъум тофшIэнэйн зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм, гъэкIэжьыгъэхэм фытэпсэхъягаIеу «Единая Россия» кIещакло зыфхъугъэхэри льагъэлтэштых.

— Зэпахыре узэу дунаир зэлъызыкIугъэм ыпкъ къикIыкIэ, экономикэр чыпIэ кын ит хуугъэ нахь мышэми, цыфхэр республикэм Ѣыпсэхъэрэри социальнэу ухумэгъэнхэм фытэпсэхъягаIеу къекIощт ильэсэмкэ финансовэ тхиль шъхьаIэр Пар-

ламентым ыштэшт, — кызыуагъ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм бюджет, финанс, хэбзэлахъ ыкIи экономикэ политикэмкэ, предпринимательствэмкэ ыкIи ыкIыб экономикэ зэфыщтыкIэхэмкэ и Комитет ипащэ игуадзэу Шэуджэн Сэфэр. — Бюджет ахьщэр зыпэхуухьащтыр АР-м и Правительстви, цыфхэр Ѣыпсэхъэрэри кынхэдэгэлажъэхэзэ дгъэнэфэшт. Социальнэ мэхъанэ зиэ проектхэм япхырыщынкэ цыфхэм яшлонгоноигъэхэр къыдэлъягъэнхэр непэ пшъэриль шхъяIэу тиэхэм ашыщ. Республиком Ѣыпсэхъэрэм социальнэ ыпшигъэу игъом ятагъэнэир депутатхэм тофшIэн шъхьаIэу зэрэштыр Адыгэим ипарламентарие-

хэм къагурэло. Бизнес цыкIум ыкIи гуртым ашылажъэхэрэм ыпшигъэу ятагъэнэир, хэбзэлахъхэр зытыхэрэм ашыщ куп гэнэфагъэхэм тофшIэн къэгъэпсынкIэгъэнэим афытэхъэлжыгаIеу республике закон тштагъэ. Бизнес цыкIум ыкIи гуртым ялыклохэм транспортным пае хэбзэлахъхэр амтынхэу закон ѢыIе хуугъэ. Медицинэм тофшIэн ахьщэ тедээхэр афэгъэ-кIогъэнхэм фэгъэхыгъэ унашьо УФ-м и Президентэу Владимир Путиным кызыуагъэр гъэцкIэгъэнэир пае, бюджетым епхыгъэ хэбзэгъэуцугъэ заули Парламентым ыштагъ.

Нэклубгъор зыгъэхъязы-рыгъэр ХъУТ Нэфсэт.

Усаклоу, шІэнныгъэлэжь-нартоведэу ХъэдэгъэлІэ Аскэр къызыхъугъэ мафэм фэгъэхыгъ

Ильэпкъ ыкIи Хэгъэгум афэшъыпкъагъ

Цыфыр то къэхъурэп. Зы гъашлэ закыу хэти Тхэм къыритырэр. Ар зафэу, нафэу, шыпкъэм тетэу, къэбзэ-льабзэу бгуу пстэумкни бгъэпсыныр — анахь насыпыгъешху, ау бэмэ къадэхъурэп.

Ау цыф миним зырыз дэдэхэр къахээныхыгукы, ышыхъекий, зышихъамысыжхэу, ильэпкъе Хэгъэгум паема посэмблэжхэхэр. Ахэм ащынгъ ХъэдэгъэлІэ Аскэр. Зэльашэр усэкл-гупшысаклор цыфыштүгъэ, шен гупсэф, гъесэнныгъэ-шэнныгъэ дэгтуу илагъ, усэн-гупшысэнымкэе емызэшыгъыгъ, ыгуклэ шлонгъогъэ творческэ гъогум зыими хэклоклэнэу щимыт ежь ильэгъо зафэ щыпхыришыгъ, ильэхъан имызакъо, блэкыгъэ чыжъеми иакыл-гупшысэкіе алтыгъыгъ, ижъирэ лыхъужь-эпосу «Нартхэр» угоижыгъэнымкэе, зэхэфыгъэнымкэе ыкIи къыдэгъэ-кыгъэнымкэе тофышо ышлаагъ.

ДаIорэр Цыфы мэхъу

«Уинэ зыщыгъаси, хасэ кло» — ело адигэ гушыгъэжым. Ар зэрэшьыпкэем ишигъ, хэтми, даIорэр цыфы зэрэхъурэр. Гушыгъэр зэхэпхынры, птхаклум иханыр ыкIи ар бгъэуншклоу уесэнор ары зэкэ зыфэкложырэр. Мы шэнышур пасэу къиздитгэгъаагъ Аскэр.

ХъэдэгъэлІэ Аскэр Махмудэйкль Красногвардейскэ районным ит куаджэу Хъатикьюае Іоныгъом и 20-рэ 1922-рэ ильэсүм къышыхъугъ. Исабыигъо-кэлэцыкльгом къыщегъэжъагъэу адигэ гушыгъэм кэлэдүккынры икласуу къэтэджыгъ. Ашкэе анахъаэу зишүаагъэ къэклиагъэр тэтэж ыш зерилагъэр ары. Аскэр ятэжъэу Лымафа адигэ жэбээ дахэ үүлтигъ, пэсэрэ хъаклэххэм къарытэджагъэхъ, адигабзэм иешупс зыгузы-щагъэхэм ащынгъ. ышээрэм гъуни-нээи илагъэп. Пчыхъэшхъапэрэ Лымафа ихаклэш цыфхэр щызэрэгуюнштыгъэх. Ашкэе тхыдэхэр, таурыхъхэр, орэдыхъхэр, къэбархэр, пышсэхэр, хъишэхэр къыщаоштыгъэх, къыщаутэштыгъэх. Аскэр сабый дэдагь а эзкэм аклэдүккы зэххум, гъесэп-пльапли ахэр фэхъугъэх. Кэлэцыкль гупкээм зэхихырэе псынклье ышыхъеэриубытэштыгъ, аузэ, орэдыхъхэр, гушыгъэхъ, зеклоклэ-гээпсыкльгэхэр ыгу щегъэгупсэфях. Иклэцыкльгом къызишиштагъэу сурэт ышыщтыгъ, усэныри къылэхъэхъагъ, аш дэжъым къоджэ еджаплэм чэсигъ. Игъорыгъо ныбжырэ сэнэхъяа

фэхъущт усэн-гупшысэныр джакыгъум къыхэшыгъагъ. Бэ икаласэу, къалуатэу, нэмийкэу Аскэр ышыхъеэриубытэштыгъ. Адигэ фольклорыр зэрэлэшым, зэрэгтэшэгъоным гу льйтэ мэхъ. Къоджэ ильэсэбл еджаплэр къызеухым, Адигэ педучилишым чахьи, 1940-рэ ильэсүм къызажъем.

Училищным щызэхэштэгэе лит-кружокым чанэу хэлажэштэгъ, лэпэртыж журналэу «Апэрэ льебэкъ» зыфиорэм усэхэр бэрэ къыщихутиштыгъэх. Ар къызажъем, Адигэ кэлэгэгъэдже институтын филологилемкэе ифакультет чэхъагъ, къуухыгъ. 1940 — 1942-рэ ильэсхэм ХъэдэгъэлІэ Аскэр етлупшыгъэу итвическэ тофшэн хегъахъо, егъэлэшы, иусэхэр етхых, гъэзетым ыкIи журналхэм къащыхеутых.

Ильэс 17-м къыщегъэжъагъэу

Иклэгэгъу дэдээм къыщыкль-дэзагъэу гупшысэн-тхэним, усэным къыфэкльгэ ХъэдэгъэлІэ Аскэр. Иадигэ лэпкъ цыклоу, ау лыгъэ зыхэлым къырлыгъагъ къылом, аригъашэмэ шлонгъуагъ ыкIи игухэл инкэ зышихъасыжыгъэлти, къыдэхъугъ. Ильэхъан ымакъэ пасэу пкырыхъагъ ыкIи усэ зэрбильхэмкэ, поэмэхэмкэ ар игъорыгъо къыриотыгъагъ. Адигэ лэпкъыр щылэкэе дахэм гушигъуагъ хигъуатэу ыпэки зэрэлхыгъагъэр, Хэгъэгушхом щыпсэурэ цыф лэпкъыбэм язэгурьоныгъэ кийгэтихъаагъ ыкIи

адигэм къыклюгъэ гъогу хынхъяа ёнгээлээрибээ юнчээ, къиним пешүеклохээ, ящэлэгъэ гүненчээ, щылэкэшум зэрэфаклохэрэр сидигъу къыриотыгъагъ. Ежь ышыхъекли төүбитаагъэ хэлтэу хихыгъэ усэн сэнхэхэдэгэл фэкуагъ, ипоэтическэ макын къэнэфагъ.

Хэгъэгү зээшхор къызажъем, Аскэр кэлэгэгъэдже институтын щеджэштэгъ. Ар нахь пасэу къээзыухи, дээм куягъэмэ ащынгъ. Джаш щегъэжъагъэу, 1946-рэ ильэсүм нэс, дээ кулыкъур чыпилэ зэфэшхъафхэм ашихъыгъ Аскэр, офицерэу хэкум къыгъээжъагъ.

Адигэ научнэ-уштэйн институтын щэлэфэ тоф щишигъ. Усэн-тхэнир ыкIи шэнныгъэ хьасэшхом щылэжъэны зэгтэу фэукючыгъ. Аши изакъол, ежь ишэнэгъи хигъэхъуагъ: 1957-рэ ильэсүм Адигэ къэралыгъо кэлэгэгъэдже институтыр, 1960-рэ ильэсүм аспирантурэр къеухых. 1965-рэ ильэсүм филологилемкэе кандидат, 1991-рэ ильэсүм — доктор хууль.

Аскэр научнэ тофшэгъэшхом ил. Ахэр анахъаэу адигэ нарт эпосын изэхэфын-зэгтэшэн фэгъэхъуагъ. Монографиехэр къыдигъэгъыгъэх: «Героический эпос «Нарты» и его генезис» — Краснодар, 1967, «Героический эпос «Нарты» адигских (черкесских) народов» — Майкоп, 1987, нэмийкхэри. 1968 — 1971-рэ ильэсхэм нарт эпосын иусэхэр зэхэуягъояхъэх, адигэ лэпкъе пстэумэ абзэкэе тхыгъэхъуагъ, томибл хууль къыдигъэгъэхъ. Щэлэфэ ахэм ренэу

тхыль 20-м нахыбэ къыдигъэгъыгъ. Ахэр: «Гум иорэд», «Мэфэ нэфхэр», «Сичыл», «Адыгэм ыпхъу», «Сихэку игъатх», «Гъогхэр», «Гугъэ нэфхэр», «Хэшыпкыгъэ тхыгъэхъ» томитуу хьюу.

Усаклоу кэлэцыкльхэри инепльэгъу сидигъу итыгъэх: «Солдатымрэ пшышэжъыемрэ», пшысэ-поэмэхэр афитхыгъэх, ахэр тхыль пэпчэ адэтих. Аскэр иусэхэр зэкэ пломи хуунэу урысыбзэкэ зэрэдэзкыгъэх. Ахэр Москва, Краснодар, Мыеекъулэ къащыдэкыгъэх. ХъэдэгъэлІэ Аскэр ильэс 60-м ехъурэ хъалэлэу, зафэу, адигэ лэпкъе литературэм ыкIи лэпкъ шэнныгъэ хъасэм щылэжъагъ. Адигэ щылаклэр лъэнныкъуабэкэ ахэм къащыриотыгъыгъ, къащыгъэлэгъуагъ. Адигэ лэпкъышхощыгъэх, джы уахтэм ыуужьгээгъэр, непи ило емыпциыжъуэу, ицыфыгъэкэ, иакылки, иоффшагъэкэ щысэтхыплэу, зыкыштэжъыгъуэу, зауи, пыджи къялыхъ, зызэриушху-жыгъяа, усаклоу, шэнныгъэлэжъышхоу ХъэдэгъэлІэ Аскэр дунамы щызэльяригъэшлагъ.

Усаклоу ытхыгъэмэ ащыхэр грузиныбзэкэ, болгарыбзэкэ, осетиныбзэкэ, арапыбзэкэ ыкIи нэмийкыбзэхэмкэ зэрэдэзкыгъэх, иусэмэ ащыхэр композиторхэм орэдышъом ральхьагъэх.

ХъэдэгъэлІэ Аскэр щэлэфэ, ильэс 20-иэпэ-ципэм, дунэе шапхъэ зиэ фестивалэу «Нартхэм ямашо орэмыйклюас!» зыфиорэр Мыеекъулэ ыкIи зэфэдэкэ Адыгейим, Краснодар краимкэ — Псышлопэ районным ащызэхищагъ. А тофхъабэр Ѣкылэхъэдже къэралхэм ащыхъэхъуадыгэхэр жууэу зынч-псэухэр анэсигъ. Чыгужьым иджэмакъэ джыри нахь зэхашлагъ, хэкужьым къэзгээжъырэр нахыбэ хъуээ, тарихыр зышэмэ зышлоигъохэм япчьягъэ хэхъуагъ.

ХъэдэгъэлІэ Аскэр игупшигъ дунай зэрэштэу ильэпкъ фигъэшьошагъ, гушьхъэклен лъаплэ къытфигъэнаагъ. Ильэпкъ ыкIи хэгъэгү афэшыпкъагъ.

Аскэр Адигэ Республиктэм инароднэ тхаку, УФ-м культурэмкэ изаслуженэ тофыши, Адигэ Республиктэм шэнныгъэмкэ иоффшашху, Адигэ Республиктэм и Къэралыгъо премие илауреат. Къуаджэхэу Хъатикьюае, Нэшьукъуае, Щынджье, Краснодар краимкэ Псышлопэ районным я Цыф гъашуагъ. Европэм икавказоведхэм яобшествэ хэтыгъ, шэнныгъэмкэ Адигэ (Черкес) дунэе академиим иакадемик, УФ-м итхакхэм я Союз 1959-рэ ильэсүм щегъэжъагъэхъ хэт — итшээ зэрэштэу ильэпкъим фигъэшьошагъ.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

ТилПыхъужъхэу МОНГОЛЫДЗЭМ ЕЗЭУАГЬЭХЭР

Лъэпкъ щылэп икіэнныжьи илыхъужъхэри ымыгъэльаплэхэу. Зимынэм кьеугупшысы, амышлагъэр хышьэу зэхальхьэшь зыпатхэ, саугъэтхэр зыфагъеуцух.

Тэ, адигэхэм, сидрэ лээжкыгьоу тилемкіэ лъэпкъ горэм ыкъогу тыкъохъажьщтэп. Нарт чылпэхэр, йашхъажэр тиэх, лъыхъужь пчагъэмэ лъехъэнэ зэфешхъафхэм тичигу квагъэгүнээз фэхыгъэх. Нэбгырэ зытл нылэп ахэм ашыщэу зыцлэ кыралоу саугъэтхэр зыфагъеуцугъэхэр. Адрэхэм якъэ бархэр ашхээрэп, ау тилыхъужхъэм ягъэхъа гъэхэр, зылээжум адрам филотэжэйзэ, кыйтэнэсийгъэх, якъэ йашхъажэр агъэшошагъэхэп.

Ахэм ашыщэу зэолт гушхэх монголыдзэм пэгъокъих, шхъас фамышлэу езаохээз фэхыгъэх Асран, Джэдигүжж Ушьушь, Щэгэшь, Нэджэшь. Мы нэбгыришмэ якъэ йашхъажэр Кызэнныкъоякіэ чыгум итыгъэх. Түр псылэрышь эм ыгъекодыгъэх, Асран икэгээсэй 2010-рэ ильэсэм итэгъагъэх. Мыш епхыгъэу гүшүлэгъу тыфхэхугь зэлшашэрэх археологу Тэй Аслын.

Мэрэтикъо Кыасимэ и «Адыгэ чылпэц» гүшылалъэ мары итхагъэр: «Асран йашхъ. Кызэнныкъоякіэм икъокылпэкіэ хэгүашхъэм ит юшхъэшхом «Асран йашхъ» рало. Хышьэм кызэршиоремкіэ, мыш ша гъэтлэтийхыгъэх зэолт-батыр цэрийлохэр. Ахэр монгол-тэтархэм пхашэу язаозэ фэхыгъэх Дэдигүжж Ушьушь.

Щэгэшь, Нэджэшь, Асран икъин Адэхъун».

Кызэралотэжьырэмкіэ, узышомыкын зэолт пхашхэу Асран, Щэгэшь, Нэджэшь, Джэдигүжж Ушьушь цыбгюо пшэдэлхэмрэ улкіэ джэнэ лужхъемрэ зыщальхи, ашьоджанхэр тыралъашьхи, шыухэу, монголыдзэм хахъхи, бгүйтумкіэ аулклатхээзэх пхырыкыгъэх. Кытырагъэзэжки къалхырыкыжынхэу кызижжэхэм, зэрэфиримыкьущихэр къагурули, лъыхъужьиши мэ шихэр аклайтухи аулъегүгъэх. Фэхыгъэх нэбгыришмэ юшхъэх зырэз Кызэнныкъоякіэр зидэшьсийгъэхэм икъблэкіэ ащафашыг.

— Псылэрышь илээп ипсыорхэу ильэс пчагъэм шхъафитэу уальэмэ нэпкхэр гуагъеухээ шьофым итыгъэ Асран йашхъэ юлапэ кынэси, тэлкү пигъэгъагъагъ. Елбэтэу тэгээн зэрэфираер къэнэфагъети, шэктогъу мазэм 2010-рэ ильэсэм иупльэклун тафежэгъагъагъык мэфишькіэ саугъетыр зэтхыхъагъагъ — elo Аслын. — Асран зыдалхъажьгъагъэх пхэмбайм, купшхъэ псай, ыцхэм анэмьк, кыдэкыжигъэг. Сэшко кыхъэ, кыамэ, щэбзальэм илыгъэх щэбзээшэш пшы заулэ, тыхын къашык, къошин кэрэлкіэ ыкыл пкыгъожьиахэр пхэмбайм кыдэкыгъэх.

Кызэрэтийгъяш, лъэпкынч чылпээ фэзитыгъэ Асран изакьоу йашхъэ фашыгъагъ, ау, тизетэм, икъэ дгээкодынэу хууягъагъэ, арти, лъыхъужьым икъерикіэу къэгээсэй фэтшыжынэу зэдэтштэгъагъ.

Хэдэкүүшхъэ псай къэдгэтийгъяшти, жъгъэе тэкьогъэ күүшхъэхэр зэхэтийгъуахи зы пакет итлхъагъэх, Очэпшие хасэм итхаматэу Күшү Ибрахымрэ чылэм щыцлыйжхэмрэ тэзэгъусэхэу Очапшие къэхалъэм зэдатхи, бгагъэу дэтым чэлтлхъэгъагъ.

Мээз заулэрэ Асран икъупшьхъэхэр зыщыдгъэтийлъяжьишт чылпээр кыхъэтхышьугъэп. Пэнэжыкыуаехэми, очэпщиехэми, Адигэ къалэ щыщхэми якъэхальхээм ахарамыгъэлхъанэу къауагъ. Ар тэрээз: лъыхъужьым лъйтэнэгъэ фашлэу, хэушхъафыкыгъэу, изакьоу йашхъэм чалхъажьгъагъ. Къэгээсэеу фашыгъагъэм пэмчычжэу зыщыдгъэтийлъяжьишт тым түлхүүзэ, Кызэнныкъоякіэм ябригада зыдэштыгъэ чылпэу чыгд дахэхэр зытетир тигу рихыгъ.

Адигэ общественнэ движение Адигэ Хасэмрэ чылэ хасэхэм ахэтхэмрэ тэзэгъусэу

Асран икъупшьхъэхэр ипхъэмбай цылкүм далхъэхи, а чылпээм етщэлэжьыгъэх. Ижырэ хабзэм ельтыгъэу хульфыгъэ лъыхъужьым шъэжье дычэлтлхъажьыгъ. Зычэлэлтигъэ йашхъэм кытетхыгъэ ятлэм щыщ теттэкъожьи, къэгээсэй цылкүм фэтшыжьыгъ.

Зыдгъэтийлъяжьыгъэм ильэс зытешлэм, йашхъэм теклиали, тхарькофланхэр щызедгъэфагъэх.

Адигэм тэзээгырыкыжьэ Асран зыщыдгъэтийлъяжьагъэр хэтэймьгээшэнэу зэдэтштэгъагъ ыкыл ятэ джыри теттэкъоныш, нахь лягэ тшынэу тэзээгыгъагъ, ... ау непэ кызэнэсигъэм — тэзээгыгъагъ!

Тичигу монголыдзэр пыеу кызэрхээм зэмьблэжьихэу езаохээ Асраны, Щэгэшь, Нэджэшь, Джэдигүжж Ушьушь, фэхыгъэх. Ахэм яшэжь дгээлжэлэу хэушхъафыкыгъэу саугъет афэшыгъэнэр атефэ, ау аш кыдэгъэкырэп гээжээлэхэй, лъэпшоу гэшэгжьонши афэдгъэуцунэу. Анахь шхъаэр — саугъетыр кызэршиорхэе, зылэгъурэм а лъыхъужьхэр тильэпкъ ициф пэрхүүхэу зэриагъэхэр ашэнэу, янэпээл хүнэу ары.

**Нэктубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫИЛЬ Нурбый.**

КІЭУ АРАТЫГЪЭХ

Лъэпкъ проектэу «Псауныгъ» зыфиорэм къыдыхэлъытагъэу Адыгеим ит кіэлэцкъыкъу поликлиникхэм сомэ миллион 47-м ехъу зысэ медицинэ оборудования-кіэхэр аратыгъэх.

— Программэу «Кіэлэцкъыкъухэм япсауныгъ» зыфиорэм къыдыхэлъытагъэу медицинэ оборудованихэр къаїекъехъагъэх ыкъи республикэм икіләпэцкъыкъу поликлиникхэм амалышухэр ащаїэпсыгъэх — Джәдҗэ, Красногвардейскэ, Кошхъэблэ, Тэхъутэмъыкъе район сымэджэхъэм, Адыгэкаалэ дэт сымэджэхъым, Ханскэ поликлиникэм, Адыгэ республике кіэлэцкъыкъу клиническе сымэджэхъым,

— къытыгъ Адыгеим псауныгъэр къэухумэгъэнымкэ и Министерствэ.

Мы мурадхэм сомэ миллион 47,6-рэ апэуагъехъагъ, аш щыщэу сомэ миллион 41,4-мкэ — медицинэ оборудованихэр къащэфыгъэх.

КЪУШХЪЭМ ДЭКІОЯГЪЭХ

«Россети Кубань» зыфиорэм и Адыгэ къутамэ илофышижэхэр ГОЭРЛО-м иплан ильэси 100 зэрэхъурэм фэгъэхъыгъэу къушхъэу Ошъутенэ дэкіоягъэх. Адыгэ Республикэм ыкъи «Россети» зыфиорэм ябыракъхэр а чыпіем щаїэтыгъэх.

Патриотическэ юфтхъабзэм хэлэжъагъэх Адыгэ электрическе сетьхэм япроизводствен-нэ-техническе къулыкъу ипащэу

Тао Мурат, Красногвардейскэ районымкэ электросетьхэм яинженер шхъяаэу Заур Сулеймановыр ыкъи мы хъызметыр ары.

гъекілэжыгъэнным ыкъи техническе зэтегъепсыхъагъэнным иотдел ипащэу Хъуажъ Амирзан.

Къушхъэу Ошъутенэ ильэгъэ метрэ 2804-рэ мэхъу.

— Компанием ибыракъ тыльэу мыш тыдэкюенэу джыри гъемафэм итхуухъагъэу щытыгъ. Хэбзэшшоу предприятием бэшлагъэу илэхэм мыр аащэти, ар къэтэтижынэу тыфэягъ. А гүхэлтыр къыдэххуузыу сэлтээ, — къыуагъ Тао Мурат.

Еджэныр къызэррахыгъэм тэтеу мы кіэлэ ныбжыкъихэр Адыгэ электрическе сетьхэм къекуагъэх ыкъи ялофшэн къызэркъо сэнэхъатхэмкэ рагъэжъэгъагъ. Мы уахътэм ахэм явшэрыльхэр шуагъэ къытэу агъэцакъях ыкъи спорт юфтхъабзэхэм чанэу ахэлжайх. Джыгүхэлтышшоу зыдаигъыр къушхъэу Фышт ышхъапэ нэсийнхэр ары.

Проектэу «Псы къабзэр» пхыращи

Лъэпкъ проектэу «Экологиер» къыдыхэлъытэгъэ шъолтыр программэу «Псы къабз» зыфиорэр Красногвардейскэ районым щыпхыращи.

Программэм къыдыхэлъытагъэу мы ильэсэм район гупчэм посугуьоипэ щагъэпсы. Цыфхэр зашшорэ псым изытет нахышыу шыгъэным мы юфшэнхэр фытегъепсыхъагъэх ыкъи псеуальэр ильэсэм ыкъем ехъулэу аухынэу агъэнафа.

— Мы уахътэм пхырытщыре лъэпкъ проектхэр къоджэ псеуальэр хэхъоныгъэ ашыным фэйорышшэх. Проектэу «Псы къабз» зыфиорэм игъэцкъен

къыдыхэлъытагъэу тишъолтыр мыльку къыфатгүпшыгъ. Арышь, итхуухъэгъэ шьолтыр эзшохыгъэнхэм муниципальнэ образованиехэм япащэхэр чанэу къыхэлэжъэнхэу съкъяджэ, — къыуагъ Адыгеим и Лышихъэу Къумпъил Мурат.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиним инашъокъе лъэпкъ проектэу «Экологиер» 2018-рэ ильэсэм жыонигъуакъем къыщегъэжъагъэу Урысыем

щыпхыращи. Аш имурад шхъяаэр — цыфхэр зашшорэ псым изытет нахышу шыгъэнир.

АГЬЭКІОДЫГЪЭ АХЪЩЭМ ИЛХЬ КЪАФЫЗЭКІАГЪЭКІОЖЫЩТ

Транспорт амалхэу бензинкэлоф зыштагъыгъэхэу газ (метан) оборудование зытырагъэу цожсыхэрэм атырагъэкіодэгъэ мылькур къафызэкіагъэкіожыщтын ипрограммэ Адыгеим щыпхыращи.

— 2010-рэ ильэсэм нахь мыпасэу къыдагъэкъыгъэ транспортэу республикэм щатхыгъэхэр зыехэм сервиснэ гупчэм зызыфагъазэкъ, газкэлоф зэришшэйт пкыгъор ыкъи ар зэрэтирагъэу цожсыхтын теклодэшт ахъщэм изылхъагъэкіожыщт, — къышалуагъ Адыгэ Республикэм поэльшынымкэ, транспортымкэ, поэуплэ-коммунальнэ ыкъи гъогу хъызметымкэ и Министерствэ.

Предпринимательствэ цыкъум хэхъэрэ субъектхэм физическэ, юридическэ лицэхэу, унэе предпринимательхэу зитранспорт газкэлоф зэришшэу зыштагъыхэрэм къафызэкіагъэкіожыщтыгъэ ахъщэм фэдитту хагъэхъуагъ.

Программэм хэлэжъэрэ гупчэхэр зыдэштхэрэ:
Къ. Мыекъуапэ, ур. Шевченкэм ыцэ зыхырэм тет унэу N 136А-р, ур. Хъахъуратэр, 190-рэ, ур. Хъахъуратэр, 614-рэ.

Урысыем и Лъэпкъ гвардие и Гъэйорышиланжэу Адыгэ Республикэм щыпхызэкіодэгъэу 50-у ясэнхъваткэлоф зэдэгэныр къэзыгъэхэм присягэ аштагъ. Тихэгъэгу фэшынкъэхэу къызэррагъэгъунэштим игушижэхэр мэфэкъ юфтхъабзэм къышалуагъэх.

Хэбзэхъумаклохэм ясатыр къыхэуцорэ ныбжыкъихэм хэбзэшшоу нахьжъхэм къагъэнагъэхэр зэрэлтээгъэктээштхэм ицыхъэ зэрэлтэльр ипсалль щыхигъеунэфыкъыгъ Лъэпкъ гвардием ишъольор къулыкъу ипащэу, полицием иполковникэу Иван Гричановым. Аш къэзэрэугъоингъэхэм закыифигъэзагъ:

— Лъэпкъ гвардие къулыкъу щыпхыным фэшлэшэдкъыжь, шылкъэнэгъэ, зэфагъэ пхэлъынхэ ыкъи цыфхэм лытэнэгъэ афуылээн фае. Шъуисэнхъят фэлэпэласэ шуухууным пае шуульякъе ёшъухыллэнэу щыт. Цыфхэм шууафлажь, бзэджашшэхэм ашыштуухуумэх. Урысыем и Лъэпкъ гвардие икъулыкъу щытхъуцээр сидигъуи чэшумын, — къыуагъ аш.

Джащ фэдэу, къэзэрэугъоингъэхэм шуфэс гушыгъэхэр къапагъохыгъэх отставкэм щыпхызэкіодэгъэу Алексей Хоружинимрэ. Лъэпкъ гвардием иветранхэм я Совет итхьаматэу Павел Шевченкэмрэ.

Нэхгыре 50 ясэнхъваткэлоф зэдэгэныр къэзыгъэхъазырыгъэр іашъынэ Сусан.

Гандбол. Суперлигэр

ПЧАГЪЭМ ТЕГЪЭГУМЭКЛЫ

«Звезда» Звенигород – «АГУ-Адыиф» Мыекуапэ – 37:23 (16:14).
Іоныгъом и 16-м Звенигород щызэдешIагъэх.

«Адыифым» хэтхэу къэлапчъэм іэгуаор анахыбэрэ дээзыдзагъэхэр: Кобл – 4, Измайлова – 4, Кошубекова – 3, Морозова – 2, Клименко – 2.

Зэлукігъум иапэрэ едзыгъо «Адыифым» зэрэшшагъэм тигъегугъагь. Типшъашъехэр бэрэ апэкіе илъыштыгъэх, къэлапчъэм іэгуаор дадзэнэм фэшл шыкішүхэр къагъотыщтыгъ. Кобл Зурыет, Галина Измайлова, нэмъкхэри зэхэцэн юфыгъохэм чанэу ахэлажьэштигъэх. Ешлэкло ныбжыкіе Юлия Кожубековар гупчэм нахь къащыххэштигъэм аштыгъ.

«Звездар» зыпкь итэу ешлэн

зыльэкіыре команд. Ятлонэрэ едзыгъор зырагъажьэм, «Звездам» теклоныгъэр къизэрэдихыщтыр зэнэкъокум къышыльгаюштыгъ. «Адыифым» итренер шхъбаэу Никита Голуб ар къидильти, ешлэкло нахь ныбжыкілаюхэри зэлукігъум хигъэлэжьагъэх – ялэпэлэсэныгъэ хагъехьонным фэшл.

Блэкіыгъэ ильэсхэм «Адыифым» дэгьюо щешшэцтигъэхе Ксения Дьяченкэр, Алиса Дворцевая «Звездам» рагъэблэгъагъэх, ахэри зэлукігъум хэлэжьагъэх, тикомандэ икъэлапчъэ пчагъээрэ іэгуаор къидадзагь. «Звездам» 37:23-у теклоныгъэр

къидихыгъ. Тикомандэ я 7-рэ чынпэм щы.

«Адыифым» иешлэкло анахь дэгүхэм ашыщхэу Д. Богдановар, А. Серадскаяр зэрэссымаджэхэм къыхэкіе зэлукігъум хэлэжьагъэхэп. Зичэзуу ешлэгүхэм ялэпэлэсэнгъэ къащагъэлъэгъонеутяже.

Іоныгъом и 26-м суперлигэм хэт командэхэу «Адыифымрэ» «Ладэмрэ» Мыекуапэ щызэдешштигъ.

Урсылем и Кубок къидэхыгъенном фэгъэхыгъэш пешшорыгъэш зэлукігъури тикъалэ щыклошт. «Адыифым» Іоныгъом и 27-м «Лада» Тольятти енэкъокуушт.

Дунэе
зэнэкъокъур

ТИПША- ШХЭХЭМ ЗАГЬЭХЬА- ЗЫРЫ

Дунаим иныбжыкіе гандбол командэхэм язэнэкъокъухэр тигъэгъазэм щызэштигъ.

Клубэу «Адыифым» ипащуу Къудайнэт Мэджкыдэ къызэрэтийагъэу, Урсылем игандол хэшүпкыгъэ ныбжыкіе командахэм типшъашъехэр арагъэблэгъяжэх.

2002-рэ ильэсүм къэхүүгъэхэш пшашъехэр зыхэт командэм Алина Морозовар, Дарина Никулинар, Юлия Кожубековар аштагъяжэх.

Галина Измайловаар хэшүпкыгъэ ныбжыкіе командэм щешшэшт нахыжхэх ахэтэу.

Типшъашъехэр «Адыифым» хэтхэу Урсылем икілээджаклохэм яспартакиадэ зыхэлажьхэхэм, дышшээр къыдахыгъ. А уахътэм тикомандэ тренер шхъбаэу илажээр Никита Голуб ары.

Зэхээшагъэр
ыкыдээзэгъэшагъэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ Иофхэмкіе, Икыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адьряиэ зэхыннагъэмкіе ѹкыдээзэгъэр и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшийэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къялхырэ А4-кіэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкіе 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээу, шрифтыр
12-м нахь цыкынчуу
щытэп. Мы шапхъэх
хэм адимиштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэклегъекложыхъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урсылем Федерацием
хэутын Иофхэмкіе, тел-
радиокъэтын-
хэмкіе ѹкыдээзэгъэшагъэр:
Иссыкіе амалхэмкіе
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапл, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкіи
пчагъэр
4545
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1729

Хэутынным узшы-
кіэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщаушыхъатыгъэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъбаэр
Дэрэ
Т. И.

Пшэдэкын
зыхъыр
секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Футбол

ЛЪЫКІУАТЭХЭРЭМ ТАЩЫЩ

«Зэкъошныгъ» Мыекуапэ – «Мэшыкъу» Пятигорск – 1:1 (0:0).
Іоныгъом и 20-м Адыгэ Республике истадион шхъбаэ щызэдешIагъэх.

«Мэшыкъом» иешлаклоу Габулловым икъэлапчъэ іэгуаор я 52-рэ такъикъым дидзэжьыгъ. «Зэкъошныгъэм» теклоныгъэр къидихыщтэу тыгугъэштигъ, ау 67-рэ такъикъым Карибовым тикомандэ икъэлапчъэ іэгуаор къидидзагь. Пчагъээр 1:1-у зэхъум, Адьгейим иешлаклохэр бэрэ апэкіе илъыштыгъ, арэ щитмы, опыт зэрямьиэм къыхэкіе пчагъэм хагъеххон альекыгъэп. Тикъэлапчъэ къызэрауххумэшт

шыкіэм ыгъэгумэкіхеу уахътэ къыхэкыгъ.

Я 7-рэ ешлэгъуухэр

«Биолог» – «Анжи» – 1:1, «Ессентуки» – «Динамо» – 2:0, «Краснодар-3» – «Кубань» – 0:1, «Кубань-Холдинг» – «Махачкала» – 3:0, «Легион» – «Интер» – 4:1, «Черноморец» – «Спартак» – 0:2.

Ткъош Къэбэртэе-Бэлькъярим икомандэу «Спартак» Налышкы

зэкіэлъыклоу теклоныгъитуу къидихыгъ. Новороссийскэ щызэшэм я 36-рэ, я 82-рэ такъикъхэм къэлапчъэм іэгуаор дидзагь. Командэ анахь лъэшхэм ашыщеу «Черноморцем» «Спартакыр» зэрэтекуагъэм, ауж къинхэрэм къазэрэхкыжыгъэм фэшл тыфэгушю. «Ессентуки» апэрэ теклоныгъэр къидихи, аужырэ чынпэр къыбгынагь.

Къалэу Тлюапсэ икоманди иешлакло хигъэхьоштэу тегъэгугъ. Ешлэгъуу 6-ри зэрэшшуахыгъэр тугу къео.

ЧЫПІХЭР ЗЭТЭГЬАШХ

1. «Кубань-Холдинг» – 16

2. «Кубань» – 15
3. «Легион» – 15
4. «Анжи» – 14
5. СКА – 12
6. «Мэшыкъу» – 11
7. «Форте» – 10
8. «Спартак» – 10
9. «Черноморец» – 10
10. «Динамо» – 10
11. «Зэкъошныгъ» – 8
12. «Махачкала» – 7
13. «Краснодар-3» – 7
14. «Биолог» – 4
15. «Интер» – 4
16. «Ессентуки» – 3
17. «Тлюапсэ» – 0.

Іоныгъом и 27-м «Зэкъошныгъэр» Таганрог щыуукэшт «Фортом».

Адыгэ Республике и Кубок

МЭФЭКЛЫМ ФЭГЪЭХҮҮГҮЭ ЗЭЛҮКІЭГҮҮХЭР

Адыгэ Республике футболымкіе и Кубок къидэхыгъенном фэгъэхыгъэ зэлукіэгүүхэр къалэхэм, район гупчэм ашыкло. Пешшорыгъэш ёшлэгъуухэм гъэзетеджэхэр ашытэгъуазэх.

«Арсенал» Мыекуапэ – АРСШОР Мыекуапэ – 3:2, «Интер» Кошхабл – «Кошхабл» Кошхабл – 7:2, «АСБИР» Адыгэхъял – «Красногвардейск» Красногвардейск – 3:0, «Плаш» Тевцожь район – «Зэкъошныгъ-2» Мыекуапэ – 0:3.

– «Интерим» иешлаклоу Пэштыкъэ Аслын «Кошхабл» икъэлапчъэ гъогогъуу 4 іэгуаор дидзагь, – къытиуагь Адыгэ

Республикэм футболымкіе и Федерации итхаматэу Николай Походенкэм. – Финалныкъом команди 4 хэхъагь.

Адыгэхъял иешлаклохэр, «Арсеналыр», «Интерыр», «Зэкъошныгъ-2-р» финалныкъом щызэлукіэштых. Ешлэгъуухэр зыщылэштхэ мафэхэр агъэунэфыщых.

Адыгэ Республике къэралыгъо гъэпсыкіе илэу зэрэпсэурэм фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэр волейболымкіе, баскетболымкіе, футбол цыкликмкіе, шы спортымкіе, нэмък спорт лъэпкъхэмкіи зэхашхэх. Республике и Мафэ ехъуллэу футболымкіе Кубокым фэбанхэхэрэ зэдешштых.

Нэклубъор зыгъэхазырыгъэр
ЕМТЬЛЫР Нурый.